

Oppdagere

En oppdager er en person som finner eller utforsker noe som ikke har blitt oppdaget eller kjent før. Dette kan være alt fra geografiske områder til nye ideer eller teknologier. Oppdagere kan være aktive innenfor mange forskjellige felt, for eksempel geografi, vitenskap, teknologi, kunst eller historie.

Det er også mulig å være en oppdager på et mer personlig nivå. For eksempel kan en person utforske sine egne interesser eller følelser, eller utforske verden og kulturer som er annerledes enn det personen er vant til.

Oppdagere er ofte nysgjerrige og har en sterk drivkraft for å lære og utforske nye områder.

Her er noen eksempler på geografiske oppdagere utenfor Norge:

Christopher Columbus: Columbus var en italiensk oppdager som reiste til Amerika på vegne av den spanske kronen i 1492. Han ble kreditert for å ha "oppdaget" Amerika, selv om det allerede var mennesker som bodde der. Han seilte til Karibia, som også ble kalt Vestindia.

Vasco da Gama: Da Gama var en portugisisk oppdager og sjømann som var den første som seilte rundt Kapp det gode håp og videre til India. Han fullførte sin første reise i 1498, og reisene hans åpnet for handel mellom Europa og Asia.

James Cook: Cook var en britisk oppdager og sjømann som utforsket og kartla store deler av Stillehavet og områdene rundt Australia. Han gjennomførte tre store ekspedisjoner, og reisene hans økte kunnskapen om disse områdene.

Oppgaver

- 1) forklar hva en geografisk oppdager er:
- 2) Hvorfor kalles de for oppdagere?
- 3) Hvilken oppdager har du skrevet plakat om?

Norske kjente oppdagerne

Fridtjof Nansen (1861-1930) var en norsk polarforsker, diplomat og forsker. Nansen ble kjent for sine store prestasjoner som polar-oppdager. Nansen var den første som gikk over Grønland fra øst til vest, etter å ha ledet den første vellykkede ekspedisjonen til Grønland i 1888. Etter sine polarekspedisjoner ble Nansen en kjent diplomat og forsker. Han ble utnevnt til Norges første ambassadør til Sverige i 1906, og han ble også utnevnt til Norges delegat til League of Nations (FNs forgjenger) i 1920. Nansen ble også tildelt Nobels fredspris i 1922 for sitt arbeid med å hjelpe flyktninger etter første verdenskrig. Nansen døde i 1930 i Oslo.

Roald Amundsen: Amundsen ble kjent for sine store prestasjoner som polaroppdager. Han var den første som seilte gjennom Nordvestpassasjen, en vannvei som forbinder Atlanterhavet med Stillehavet gjennom Canada. Amundsen ble også den første som nådde Sydpolen i 1911. Amundsen regnes som en av de første som fløy over Nordpolen, sammen med sin amerikanske samarbeidspartner Lincoln Ellsworth og piloten Umberto Nobile i 1926. Amundsen døde under en redningsaksjon etter luftskipet *Italia*. Han ble husket som en av de største polaroppdagerne i historien.

Thor Heyerdahl: (1914-2002). Kon-Tiki-ekspedisjonen var en ekspedisjon der Heyerdahl og mannskapet hans seilte over Stillehavet fra Peru til Tuamotuøyene i Polynesia i en balsaglåt de kalte Kon-Tiki. Heyerdahl laget Kon-Tiki for å vise at det var mulig for folk fra Sør-Amerika å ha seilt til Polynesia i antikken.

Heyerdahl og hans team seilte over 8.000 kilometer på 47 dager, og de landet på Tuamotuøyene den 7. august 1947. Ekspedisjonen ble filmet og dokumentert, og Heyerdahl skrev en bok om den, som ble oversatt til mange språk og solgte over 50 millioner eksemplarer. Kon-Tiki-ekspedisjonen ble også til en Oscar-vinnende dokumentarfilm i 1951.

Ivar Aasen: Ivar Aasen var en norsk språkforsker som utviklet det han kalte landsmål, et skriftspråk basert på norske dialekter. Landsmålet ble senere til nynorsk, som er ett av de to offisielle skriftspråkene i Norge. Aasens arbeid var en del av en nasjonal bevegelse som ønsket å styrke norsk språk og kultur etter unionstiden med Danmark.

Oppgaver

- 1) Hva har de 3 øverste oppdagerne til felles?
- 2) Hvorfor kan Ivar Aasen være en oppdager?
- 3) Finn et bilde av Nansens nobelpris og legg inn på showbie
- 4) Finn et bilde av Kon-Tiki
- 5) Finn et bilde av Ivar Aasen

Andre betydningsfulle oppdagere

Det er mange betydningsfulle oppdagere som har levd i moderne tid, og det kan være vanskelig å si hvem som er de mest betydningsfulle. Likevel, her er noen eksempler på oppdagere som kan sies å ha hatt en stor innvirkning på vår kunnskap og forståelse av verden:

Neil Armstrong: Armstrong var en amerikansk astronaut og oppdager som ble det første menneske som gikk på Månen. Han gikk på Månen som leder av Apollo 11-opdraget i 1969.

Marie Curie: Curie var en polsk-fransk fysiker og kjemiker som var den første kvinnen som ble tildelt Nobelprisen. Hun ble også den første personen som mottok to Nobelpriser, og hun var den første kvinnen som ble utnevnt til professor ved Sorbonne-universitetet i Paris. Curie oppdaget to nye kjemiske elementer, polonium og radium. Hun bidro til å utvikle forskningen på radioaktivitet.

Albert Einstein: Einstein var en tysk-amerikansk fysiker som utviklet teorien om relativiteten, som revolusjonerte vår forståelse av tid, rom og masse. Han ble tildelt Nobelprisen i fysikk i 1921 for sin teori om fotoelektrisk effekt.

Sir Tim Berners-Lee: Berners-Lee er en britisk ingeniør som er kjent for å ha utviklet World Wide Web, en teknologi som har forandret måten vi kommuniserer, lærer og arbeider på. Han mottok Order of Merit i 2004 for sitt arbeid med å utvikle World Wide Web.

Oppgaver

- 1) [Se på filmen om Madam Curie](#)
- 2) [Se film om world wide web](#)
- 3) Tegn en tegning av Albert Einstein. Du skal bruke et A4 ark i portrett retning. Bruke kraftige farger og tegningen skal opp og henge på tavla